

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De
Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis
Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXIX. Parmen. deductionis legitimæ. Quomodo facienda sit deductio
legitimæ ex hæreditate, quæ aliquibus debitis certis, & liquidis, ac
respectivè incertis, & illiquidis gravata sit; Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

retrotractionem, dicatur ab initio jus non qualificatum; Eo modo, quo in fideicommissariis, vel feudaliibus successibus habemus, ut etiam superveniens status religiosus, vel ecclesiasticus adimat jam delatam, ac aditam successionem; Ideoque in idem

habentur super incapacitate clericorum, & ecclesiasticorum succedendi in feudis, quoniam non est inhabilitate, vel excludere ratione clericatus, sed adijcere ab initio certam qualitatem, sub cujus conditionis perseverantia adimitur, tanquam per legem rei suæ adjectam.

Et consequenter, tunc ratio penalitatis intraret, quando eligenti hanc vitam, tollerentur ea, quæ verè sua sunt, sive denegarentur ea, quæ ex natura in iustitu, quamdam necessitatem concernunt, unde propterea eorum negatio, ab illius vitæ electione averteret; Et quemadmodum ipsemet ingredi volens Religionem, vel Monasterium per generalem renunciationem, quam realem seu extincitivam, dicimus, potest facere se mortuum, ac se inhabilitate ad hereditates, & successiones, sive etiam per renunciationem, vel aliam translativam dispositionem, eas præventivè transferre in tertium, ita excludendo Religionem, vel Monasterium, eodem modo subesse non videtur ratio, quæ prohibeat, cur lex positiva id facere non possit; Ponderando etiam in proposito hujus statuti, ejusque lata magisque benigna interpretatione, ea quæ habentur etiam ponderata supra *disc. 10.* in proposito Statuti Republicæ Lucensis, quod non versamur in Statuto factò per Civitatem subditam alteri Principi, unde propterea Statutum continere dicatur jus verè municipale sub altero jure, quod sit Principatus commune, sed in Statuto conditò per ipsum supremum Principem in ejus Principatu, ideoque censendum est potius jus commune, quam municipale; Non quidem quod ista ponderatio, sed distinctio alicujus momenti sit in ordine ad Ecclesias, vel ecclesiasticos, eorumque exemptionem à passiva subjectione, dum eadem est ratio ex defectu potestatis, eo quia paria sunt forum sortiti, ac legibus ligari, ideoque nihil refert, an lex laicalis immediatè ab ipso Principe pro universo Principatu condita sit, vel à Civitate subdita de ejus licentia, vel approbatione, quoniam sive uno, sive altero modo semper est laicalis, & non obligatoria ecclesiasticorum; Sed in ordine ad facilius corrigendum jus commune civile, ex quo debitum legitimæ, vel ordo succedendi manant ut supra, ut propterea non intrent illi judaici rigores, quos Juriste ponderant in Statutis à jure commune exorbitantibus, ut *dicto disc. 10.* & in sua materia *sub in de successib.*

PARMEN.

DEDUCTIONIS LEGITIMÆ INTER COM. OCTAVIUM, ET ALIOS DE TARASCONIS.

Responsum pro veritate.

Quomodo faciendâ sit deductio legitimæ ex hereditate, quæ aliquibus debitis certis, & liquidis, ac respectivè incertis, & illiquidis gravata sit; Et præsertim ubi sint debita usuraria, quorum usuræ excedant fructus

bonorum; Et obiter de legitima debita nepotibus ex filio prædefuncto obtinentibus etiam donationem contemplatione matrimonii eorum patri factam, vel dotem matri datam.

SUMMARIUM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 Legitima debetur deducto et alieno.
- 3 Quid ubi debita sint incerta, vel illiquidida.
- 4 Quomodo ista materia regulari debeat.
- 5 De eodem.
- 6 Quod non sit procedendum cum generalitatibus.

DISC. XXIX.

PER mortem Com. Camilli Tarasconi, tribus inter alias exortis controversiis inter Comitem Octavium filium tertio genitum heredem universalem, & nepotes ex Francisco filio, & respectivè fratre primogenito prædefuncto; Primò nempe super successione feudorum; Secundò super resolutionem donationis contemplatione matrimonii dicto Francisco factæ; Et tertio super legitima ipsis nepotibus ex propria persona debita, illisque terminatis per laudum ejusdem Ducis Partium supremi Domini, procedentis cum voto Consilii Placentini; Prima scilicet ad favorem Octavii, secunda verò, & tertia ad favorem nepotum, ut de prima habetur *sub in de feud. disc. 12.* & de secunda *sub in de donat. disc. 8.* super quibus tantum ego scripsi, non autem super tertia.

Alia exorta est conversâ super modo faciendâ legitimæ detraktionem, quoniam cum hereditas gravata esset aliquibus censibus, ac debitis fructiferis ad rationem quinque, vel sex pro centenario, bona verò hereditaria fructarent ad rationem trium circiter, ad eum juxta frequentiorum totius Italiae contingentiam, pro solvendis fructibus, vel usuris vix sufficerent bona duplicati valoris in forte principali; Hinc proinde concorditer per utramque Partem, pro veritate consultus fui, an subsisteret hæredis universalis præsentio, ut ante detraktionem legitimæ, detrahi debeant tot bona, quorum fructus sufficiant pro solvendis fructibus passivis, vel usuris æris alieni, nec ne.

Atque ex parte ejusdem hæredis pro dictorum bonorum deductione tria fundamenta deducuntur; Primò scilicet generalis propositio, quod legitima, ex veriori, magisque recepta sententia, dicitur quota bonorum, non autem hereditatis, utpotè præstanda de eo, quod superest, detractis debitis, aliisque oneribus, ac expensis necessariis, ut sunt expensæ funerum, & vestium lugubrium, &c. cum in legatis voluntariis tantum in jure cautum sit deductionem faciendam non esse, sed ea solvi debere ex reliquo esse; Secundò quod ubi agitur de debitis illiquidis, vel per creditorem, non repetibilibus, ut sunt præsertim annui census, tunc ex magis communi opinione, super quæ plures referunt *Surd. cons. 248. num. 6. & 7. & 17. Masfrill. decis. 64. numer. 17. Amat. resol. 39. numer. 167.* hæres universalis habet retentionem tot bonorum, quæ adæquent, neque filius dicere potest velle assumere in se pro quota sibi debita in bonis quotam debitorum cum obligatione relevandi heredem juxta aliam opinionem de qua *Cost. de part. rat. quest. 120. numer. 17. Ricc. collect. 697. Thor. in compend. decis. par. x. verbo legitima, Franch. dec. 127. n. 5. & seq.*

De LUCA
de
stamentis
et cat.
cvi
9

Et seqq. ubi add. Et tertio in idem, quod cum magna inæqualitas ferè in dimidio adesset inter fructus activos, & passivos, hinc proinde deductio, seu retentio tot bonorum ad æquantium debita, & onera fieri non deberet, habita ratione valoris in sorte, sed habita ratione fructuum, nè aliàs hæres cogere de proprio solvere illud plus, quod singulis annis fructus passivi importarent supra fructus activos.

Quamvis autem ego in dictis controversiis, in quibus in forma contentiosa agebatur, fuerim dicti Octavii hæredis (pro mea tenui facultate) acerrimus defensor, nimiumque benevolus; Super hoc tamen puncto contra eum Respondi, quod scilicet ejus præsentio minus probabilis videretur, quoniam ita esset duplicatam deductionem facere, quod scilicet pro mille debitis, fieri deberet deductio bonorum valoris bis mille, contra omnes justitias, & æquitatis rationes; Ideoque dicebam quod ista est materia potius æquitatis, & arbitrii, eo modo, quo in præcedentibus habetur, circa ipsius legitimæ deductionem, quoniam licet quamvis de stricta juris censura, illa deduci debeat de singulis corporibus, atque, (ut nostri dicunt,) de qualibet gleba, tanquam portio quotitativa, nihilominus intrat æquativum Judicis arbitrium ad sustinendam alienationem aliquorum bonorum in totum in ejus causam factam; Sive ad aliqua bona assignandum; Vel etiam pro facti qualitate, contra juris regulam, cogendo filium ad recipiendum legitimam in pecunia, vel in mobilibus, quia nempe stabilia ex justa causa, providoque parentis consilio, perpetuè conseruationi favore universæ descendentiæ, vel agnationis destinata, congruam non patiantur divisionem cum similibus.

Ita à pari dicebam quod ista quæstio pro facti qualitate decidenda videatur, prudenti, benèque regulato arbitrio, ex temporum præsertim, aliarumque contingentiæ qualitate regulando; Si enim in hæreditate adessent bona, quæ citrà ejus notabilem deturpationem, quia nempe non conspicua, & honorifica, essent promptæ, ac facilis venditionis pro justo pretio, tunc nulla suberat necessitas assumendi istam quæstionem, dum ita promptè occurri poterat, extinguendo debita usuraria sub gravioribus usuris, atque ita cessabat quæstio in radice; Ubi verò id practicabile non esset, quia nempe expediret meliorem temporum oportunitatem expectare, tunc non agnoscebam differentie rationem, cur sicuti in illis bonis, quæ censibus reservatis, vel aliis oneribus annuis verè realibus obnoxia sunt, sit divisio cum assumptione pro rata, ita non deberet idem praticari in hujusmodi censibus consignativis, vel similibus debitis fructiferis, quæ licet ad alios effectus de stricta juris censura ex veriori sententia benè probata per Scribentes apud Cenc. de cens. quæst. 79. num. 4. cum sequ. & pluries alibi insinuata, importent onus magis personale, quàm reale, attamen de facto, ac spectato effectu sonant in idem, ita servando illum modum, qui teneri solet inter fratres, vel alios aliquod patrimonium, vel hæreditatem pro communi possidentes, dum ut in præcedentibus insinuatur, ista quoque divisio est per quotas, ut in his terminis advertitur per Fontanell. decis. 574. num. 19.

Atque cum hoc temperamento sæpius dicere consuevi, ac de facto pluries praticavi, quod decidenda est quæstio, super qua habentur opiniones hinc inde superius relatæ, & quæ verè, & propriè procedit, ubi agatur de debitis dubiis, & illiquidis,

undè practicabile non sit temperamentum vendendi bona, ut ea extinguerentur, sed expediat sustinere litem pro eorum solutione in totum, vel in parte evitanda, quoniam pro facti qualitate, & circumstantiis, quandoque una, & quandoque altera opinio recipienda, & praticanda videatur; Ideoque pro meo sensu semper erroneum credidi hujusmodi, ac similes quæstiones tractare, ac decidere cum generalitatibus, & cum solito inepto stylo enumerandi doctrinas, & an magis communis, uni, vel alteri assisteret, sive cum decisionibus, quæ in diversis casibus prodierint, quoniam stant benè simul, ut in uno casu una opinio praticata sit, & in altero debeat altera praticari.

BONONIEN.

FIDEICOMMISSI DE CAMBIIS

SEU

LUPARIS,

PARO

COM. JOANN. MARCO INSULANO

CUM

COMITISSA ARTEMISIA LUPARA

Causa decisus per Rotam, ut infra.

De imputatione faciendi in legitimam, & aliisque detractiones legatorum, seu bonorum alienatorum, quomodo fieri, vel sequi dicatur, præsertim ad effectus tertiarum præjudiciales; Et quale tempus attendendum circa valorem bonorum alienatorum pro ejus imputatione faciendi,

SVM MARIVM

- 1 Acti series.
- 2 Resolutiones causæ.
- 3 Quidquid obvenit per aliam voluntatem imputatur.
- 4 De ratione, ob quam displicet lectura Legislatorum.
- 5 Regula de qua num. 3. procedit data acc. præsertim.
- 6 De acceptatione præsumpta ob scientiam.
- 7 In quo consistat interesse.
- 8 Qualis valor attendatur in bonis fideicommissis venditis, distinguitur.
- 9 Est in arbitrio fideicommissarii agere ad rem, vel ad pretium.
- 10 Per consensum alienationi non est remissum fideicommissum.
- 11 Quid referat intrare imputationem, necne.
- 12 Quando intrare imputatio.
- 13 An deest imputare, aliud restituere.
- 14 Non acquiritur dominium sine agnitione.
- 15 Fideicommissum purificatum transmittitur, sit tanquam agnosendum.

D I S C. XXX.

Ioannes Baptista Cambius, hæredem instituit Horatium, cui sine filiis morienti substituit Franciscam filiam, omnesque ejus descendentes, ac in specie post terminatam dicti Horatii lineam, reliquit dictæ Franciscæ quamdam domum; Horatius autem prole destitutus, omnia ejus bona donavit Antonio Insulano Franciscæ filio, quæ ducta uxore Camilla Ursia, eodem Horatio donatore adhuc vivente, de Franciscæ matris consensu vendidit domum hæreditariam Joan. Baptistæ pretio